

Afgørelse om anvendelse af nødforordningens artikel 6 på tilladelsesprocessen for forlængelse af elproduktionstilladelsen for Samsø Havvindmøllepark

1) Afgørelse

Energistyrelsen har den 24. januar 2025 modtaget en ansøgning fra Wind Estate A/S (herefter 'Wind Estate') om anvendelse af nødforordningens¹ artikel 6 til at undtage projektet vedr. forlængelse af elproduktionstilladelsen for Samsø Havvindmøllepark for artsbeskyttelsesvurderingerne i henhold til artikel 12, stk. 1, i direktiv 92/43/EØF (habitatdirektivet) og i henhold til artikel 5 i direktiv 2009/147/EF (fuglebeskyttelsesdirektivet). Projektet omfatter dels en tilladelsesproces efter VE-lovens² § 25 om tilladelse til væsentlig ændring af det bestående anlæg, dels en tilladelsesproces efter VE-lovens § 29 om forlængelse af elproduktionstilladelsen.

Der er fastsat supplerende bestemmelser til nødforordningen, herunder til anvendelse af forordningens artikel 6, i bekendtgørelse nr. 774 af 20. juni 2024³.

Energistyrelsen træffer hermed ifølge nødforordningens artikel 6 samt § 5 i bekendtgørelse nr. 774 af 20. juni 2024 afgørelse om, at projektet kan undtages for artsbeskyttelsesvurderingerne i henhold til artikel 12, stk. 1, i habitatdirektivet, som gennemført i dansk ret, jf. §§ 4-5 i bekendtgørelse nr. 812 af 21 juni 2024⁴, og § 10, stk. 1, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 521 af 25 marts 2021⁵ (artsfredningsbekendtgørelsen) og i henhold til artikel 5 i fuglebeskyttelsesdirektivet, som gennemført i dansk ret, jf. artsfredningsbekendtgørelsens § 4 og jagt- og vildtforvaltningslovens § 7, stk. 2.

Afgørelsen meddeles på følgende vilkår:

- 1.1 Med det formål at beskytte flagermus mod forsætligt drab som følge af kollision med rotorbladene, jf. artsfredningsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, skal møllerne

¹ RÅDETS FORORDNING (EU) 2022/2577 af 22. december 2022 om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi, som ændret ved EUT L 335 af 29.12.2022, s. 36.

² Jf. lovbekendtgørelse nr. 1031 af 6. september 2024.

³ Bekendtgørelse nr. 774 af 20. juni 2024 om fastsættelse af supplerende bestemmelser for anvendelse af visse dele af Rådets forordning (EU) 2022/2577 om en ramme for fremskyndelse af udbredelsen af vedvarende energi og Rådets forordning (EU) 2024/223 om ændring af EU-forordning 2022/2577.

⁴ Bekendtgørelse nr. 812 af 21 juni 2024 om administration af internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter vedrørende projekter om etablering m.v. af elproduktionsanlæg og elforsyningsnet på havet.

⁵ Bekendtgørelse nr. 521 af 25. marts 2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt (Artsfredningsbekendtgørelsen).

stå stille eller dreje med en maksimal vingespidshastighed på 50 km/t, når middelvinden målt i 10-minuttersintervaller i nacellehøjde er under 6 m per sekund.

Vilkåret gælder fra en time efter solnedgang til solopgang i perioden 1. april til 31. oktober.

Vilkåret gælder ikke, hvis temperaturen målt i nacellehøjde er under 11 grader Celsius og i tilfælde af kraftig regn. Kraftig regn defineres som mere end 1 mm per 10-minuttersinterval.

- 1.2 Med henblik på at styrke viden om projektets påvirkning af flagermus skal tilladelsesindehaver igangsætte et overvågningsprogram. Programmet skal som minimum dække 2 år (minimum april-oktober). Et forslag til overvågningsprogram skal indsendes til Energistyrelsens godkendelse.

Overvågningsprogrammet skal afsluttes ved indsendelse af en rapport, der præsenterer hvilke arter, der forekommer i området og aktiviteten af de enkelte arter i relation til tidspunkter og dato samt relevante vind- og vejrforhold, herunder bl.a. temperatur, vindstyrke, nedbør osv. Der skal desuden fremsendes delrapporter, der præsenterer data fra hvert af de 2 år (sæsoner).

Indsamlede miljødata skal stilles til rådighed for offentligheden, hvorfor tilladelsesindehaver skal sikre, at data er kvalitetssikrede og af format således, at de kan overføres til de relevante offentlige databaser efter anvisning fra Energistyrelsen.

Tilladelsesindehaver skal opbevare data, der er indsamlet gennem overvågningsprogrammet og skal ved Energistyrelsens forespørgsel levere disse til Energistyrelsen eller rapportere til relevante databaser.

Begrundelsen fremgår nedenfor af afgørelsen.

2) Sagsforløb

Wind Estate har den 3. maj 2019 ansøgt om forlængelse af elproduktionstilladelsen af Samsø Havvindmøllepark bestående af 10 møller med en kapacitet på 23 MW, og har senest den 5. marts 2025 indsendt opdaterede oplysninger til ansøgningen. Den eksisterende elproduktionstilladelse for Samsø Havvindmøllepark udløber den 8. december 2027.

Nødforordningen fastsætter bestemmelser, der kan fremskynde tilladelsesprocessen for projekter om vedvarende energi. Forordningen trådte i kraft den 30. december 2022 og blev ændret ved Rådets forordning (EU) 2024/223. Det følger af nødforordningens artikel 10, at den anvendes i en periode på 18 måneder

fra ikrafttrædelsen, idet artikel 1, artikel 2, nr. 1), artikel 3, stk. 2, artikel 3a, artikel 5, stk. 1, og artikel 6 og 8 dog finder anvendelse indtil den 30. juni 2025.

Forordningen er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Forordningen indeholder imidlertid en række bestemmelser, hvis anvendelse i Danmark helt eller delvist beror på, at det nationalt fastsættes, at bestemmelserne skal finde anvendelse. Der er i den forbindelse i bekendtgørelse nr. 774 af 20. juni 2024 fastsat supplerende bestemmelser til nødforordningen. Bekendtgørelsen fastsætter bl.a. supplerende bestemmelser til anvendelsen af nødforordningens artikel 6.

Energistyrelsen modtog den 24. januar 2025 en ansøgning fra Wind Estate om anvendelse af nødforordningens artikel 6 til at undtage projektet vedr. forlængelse af elproduktionstilladelsen for Samsø Havvindmøllepark for artsbeskyttelsesvurderingerne i henhold til artikel 12, stk. 1, i habitatdirektivet og i henhold til artikel 5 i fuglebeskyttelsesdirektivet.

Udkast til afgørelsen har i perioden 22. april 2025 til 20. maj 2025 været i myndighedshøring. Energistyrelsen har ikke modtaget bemærkninger til afgørelsen.

3) Begrundelse for afgørelsen

Nødforordningens genstand og anvendelsesområde følger af forordningens artikel 1. Bestemmelsen lyder således:

”Ved denne forordning fastsættes der midlertidige regler af hastende karakter for at fremskynde den tilladelsesproces, der gælder for produktion af energi fra vedvarende energikilder, med særligt fokus på specifikke teknologier eller projekttyper for vedvarende energi, som på kort sigt kan øge tempoet for udbredelsen af vedvarende energi i Unionen.

Denne forordning finder anvendelse på alle tilladelsesprocesser, der har en startdato inden for dens anvendelsesperiode, og berører ikke nationale bestemmelser, der fastsætter kortere frister end dem, der er fastsat i artikel 5, stk. 1.

Medlemsstaterne kan også anvende denne forordning på igangværende tilladelsesprocesser, som ikke har ført til en endelig afgørelse inden den 30. december 2022, forudsat at dette forkorter tilladelsesprocessen, og at tredjeparters allerede eksisterende juridiske rettigheder bevares.”

Det skal i den forbindelse indledningsvis bemærkes, at projektet og ansøgningen vedr. forlængelse af elproduktionstilladelsen til Samsø Havvindmøllepark omhandler drift af et anlæg til produktion af vedvarende energi, som behandles efter VE-lovens regler. Energistyrelsen vurderer på den baggrund, at der er tale om et projekt om vedvarende energi, der er omfattet af nødforordningens anvendelsesområde.

Som det fremgår af forordningens artikel 1, 3. pkt., gælder der visse betingelser for anvendelse af forordningens regler på en tilladelsesproces, der var i gang inden forordningen trådte i kraft den 30. december 2022.

Nedenfor fremsættes derfor først Energistyrelsens vurdering af, hvorvidt betingelserne for artikel 1, 3. pkt. er opfyldt, og derefter Energistyrelsens vurdering af, om betingelserne i forordningens artikel 6 er opfyldt i den konkrete sag.

3.1) Anvendelse af nødforordningen på en igangværende tilladelsesproces

Som bemærket ovenfor følger det af nødforordningens artikel 1, 3. pkt., at reglerne finder anvendelse på tilladelsesprocesser, der var i gang inden forordningen trådte i kraft. Det samme fremgår af bekendtgørelse nr. 774 af 20. juni 2024 § 2, der lyder således:

”§ 2. Bekendtgørelsen finder anvendelse på alle tilladelsesprocesser for produktion af energi fra vedvarende energikilder, der har en startdato inden for forordningens anvendelsesperiode.

Stk. 2. Bekendtgørelsen finder ligeledes anvendelse på igangværende tilladelsesprocesser, der ikke har ført til endelig afgørelse inden den 30. december 2022, hvis følgende to betingelser er opfyldt:

- 1) det forkorter tilladelsesprocessen, og
- 2) tredjeparters allerede eksisterende juridiske rettigheder bevares.”

Idet tilladelsesprocessen for projektet med at forlænge elproduktionstilladelsen for Samsø Havvindmøllepark var igangsat forud for nødforordningens anvendelsesperiode, og ikke var ført til endelig afgørelse inden den 30. december 2022, forudsætter anvendelsen af reglerne således, at de to nævnte betingelser er opfyldte.

Det er i denne forbindelse Energistyrelsens vurdering, at anvendelse af nødforordningen forkorter tilladelsesprocessen. Dette er henset til, at det vil forkorte tilladelsesprocessen, at projektet efter forordningens artikel 6 undtages for artsbeskyttelsesvurderinger i henhold til habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5. Hvis der eksempelvis skulle udføres artsbeskyttelsesvurderinger for så vidt angår projektets påvirkning på flagermus, så ville dette efter omstændighederne forudsætte dataindsamling m.v., der samlet set

kunne omfatte en proces med en varighed af minimum 1 år, da projektet er placeret i et område med begrænset viden om forekomsten af flagermus.

Det er ligeledes Energistyrelsens vurdering, at anvendelsen kan ske samtidig med, at det sikres, at tredjearters allerede eksisterende juridiske rettigheder bevares.

Samlet set er det således Energistyrelsens vurdering, at nødforordningens regler kan finde anvendelse i den konkrete sag, idet betingelserne i forordningens artikel 1 samt bekendtgørelse nr. 774 20. juni 2024 § 2 er opfyldt.

3.2) Anvendelse af nødforordningens artikel 6

Det følger af nødforordningens artikel 6, at medlemsstaterne – under visse nærmere betingelser – kan undtage et projekt om vedvarende energi fra bl.a. artsbeskyttelsesvurderingerne efter habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5. Det forudsætter, at projektet er placeret i et område udlagt til vedvarende energi, og at der er gennemført en strategisk miljøvurdering af området. Det er opstilleren, der skal anmode den relevante miljømyndighed om anvendelse af nødforordningens artikel 6. Anvendelsen forudsætter yderligere, at myndigheden i denne forbindelse skal vurdere, om der på grundlag af eksisterende data skal fastsættes passende og forholdsmæssige afbødende foranstaltninger for at sikre artsbeskyttelsen i henhold til habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"Medlemsstaterne kan undtage projekter om vedvarende energi samt energilagringsprojekter og elnetprojekter, der er nødvendige for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet, fra miljøkonsekvensvurderingen i henhold til artikel 2, stk. 1, i direktiv 2011/92/EU og fra artsbeskyttelsesvurderingerne i henhold til artikel 12, stk. 1, i direktiv 92/43/EØF og i henhold til artikel 5 i direktiv 2009/147/EF, forudsat at projekterne er placeret i et særligt område for vedvarende energi eller et særligt netområde for tilhørende netinfrastruktur, som er nødvendig for at integrere vedvarende energi i elektricitetssystemet, hvis medlemsstaterne har fastsat et sådant område for vedvarende energi eller netområde, og at det pågældende område har været genstand for en strategisk miljøvurdering i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/42/EF ⁽¹⁾. Den kompetente myndighed sikrer, at der på grundlag af eksisterende data anvendes passende og forholdsmæssige afbødningsforanstaltninger for at sikre overholdelse af artikel 12, stk. 1, i direktiv 92/43/EØF og artikel 5 i direktiv 2009/147/EF. Hvis sådanne foranstaltninger ikke findes, sikrer den kompetente myndighed, at den erhvervsdrivende betaler en økonomisk kompensation for artsbeskyttelsesprogrammer for at sikre eller forbedre de berørte arters bevaringsstatus." [*Energistyrelsens understregning.*]

I bekendtgørelse nr. 774 af 20. juni 2024 er der som nævnt ovenfor fastsat supplerende bestemmelser for anvendelsen af visse dele af nødforordningen, herunder artikel 6. Det følger af bekendtgørelsens § 3, nr. 1, at der ved et særligt område for vedvarende energi forstås: *"Et område, der gennem kommune- eller lokalplan, landsplandirektiv eller havplan, er udlagt til vedvarende energianlæg og hvor der er foretaget en strategisk miljøvurdering i henhold til miljøvurderingslovens § 8."*

Ifølge § 5, stk. 1, kan en opstiller inden for et særligt område til vedvarende energi anmode den kompetente myndighed om at vurdere, om et konkret projekt for vedvarende energi kan undtages fra artsbeskyttelsesvurderinger efter bl.a. §§ 4-5 i bekendtgørelse nr. 812/2024 og artsfredningsbekendtgørelsen. Det følger af § 5, stk. 3, at ved den kompetente myndigheds vurdering af, om stk. 1 finder anvendelse på et konkret projekt, skal det vurderes, om der på baggrund af eksisterende data kan fastsættes passende og forholdsmæssige afbødningsforanstaltninger.

Videre følger af bekendtgørelsens § 5, stk. 5, at ved anvendelse af stk. 1 fastsætter den kompetente myndighed hurtigst muligt passende og forholdsmæssige afbødningsforanstaltninger for det konkrete projekt for at sikre beskyttelsen af bilag IV-arter og fugle i deres naturlige udbredelsesområde. Sådanne foranstaltninger fastsættes på grundlag af eksisterende data, og den kompetente myndighed kan indhente yderligere eksisterende oplysninger hos opstilleren, når dette er nødvendigt for myndighedens fastsættelse af passende og forholdsmæssige afbødningsforanstaltninger.

3.3) Projektet er "placeret i et særligt område for vedvarende energi"

Det følger af bekendtgørelsens § 3, nr. 1, at der ved et særligt område for vedvarende energi forstås *"Et område, der gennem kommune- eller lokalplan, landsplandirektiv eller havplan, er udlagt til vedvarende energianlæg og hvor der er foretaget en strategisk miljøvurdering i henhold til miljøvurderingslovens § 8."*

Samsø Havvindmøllepark er placeret i et område, der er udlagt til vedvarende energianlæg i havplanen, der har været genstand for en strategisk miljøvurdering efter reglerne i miljøvurderingslovens § 8. På den baggrund er det Energistyrelsens vurdering, at betingelsen er opfyldt.

3.4) Energistyrelsens vurdering af behov for fastsættelse af passende og forholdsmæssige afbødningsforanstaltninger og artsbeskyttelse

Wind Estate har oplyst, at der i forbindelse med forlængelse af elproduktionstilladelsen ikke sker ændringer på anlæggets størrelse, udformning og

karakter. Derimod kan det medføre, at der vil være regelmæssige serviceeftersyn og mulighed for udskiftning af enkelte, mindre komponenter efter behov. Store komponenter som fundamenter og tårne, skal ikke skiftes.

Der sker ingen fysiske ændringer på anlægget som følge af en forlængelse af elproduktionstilladelsen. Forlængelsen af elproduktionstilladelsen medfører derfor ikke en anlægsfase, og potentielle påvirkninger af beskyttede arter i området, vil udelukkende omfatte potentielle påvirkninger som følger af driften af havvindmølleparken, herunder fx risikoen for kollision mellem flagermus og møllernes vinger. Aktiviteten i området vil dermed forblive uændret sammenlignet med forholdene forud for etableringstilladelsen.

Ved brug af nødforordningens artikel 6 er der ikke pligt til at gennemføre en artsbeskyttelsesvurdering, men Energistyrelsen skal som kompetent miljømyndighed sikre, at der på grundlag af eksisterende data anvendes passende og forholdsmæssige afbødningsforanstaltninger for at sikre overholdelse af artikel 12, stk. 1, i habitatdirektivet og artikel 5 i fuglebeskyttelsesdirektivet. I det nedenstående argumenteres for hvilke afbødende foranstaltninger, der vurderes nødvendige, passende og forholdsmæssige for at overholde bestemmelserne i henholdsvis habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, om bilag IV-arter og fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5.

3.4.1 Bilag IV-arter

I henhold til habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, gælder følgende forbud vedr. bilag IV-arter:

- a) alle former for forsætlig indfangning eller drab
- b) forsætlig forstyrrelse – i særdeleshed i perioder hvor dyrene er særligt sårbare
- c) forsætlig ødelæggelse eller indsamling af æg i naturen
- d) beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- og rastesteder.

Habitatdirektivets bilag IV-rummer en liste af planter og dyr, som er strengt beskyttede i deres udbredelsesområde. Idet levetidsforlængelsen for Samsø Havvindmøllepark udelukkende omhandler den fortsatte drift af møllerne på havet, kan bilag IV-arter, som udelukkende lever på land eller i ferskvand (padder, krybdyr, planter, insekter, bløddyr, hvirvelløse dyr, hasselmus, birkemus, ulv), ikke blive påvirket af levetidsforlængelsen. For bilag IV-arter, som helt eller delvist er tilknyttet havet, eller som trækker over havet, kan det derimod være relevante at vurdere behovet for afværgende foranstaltninger. Det gælder de resterende danske arter på bilag IV (snæbel, marsvin, hvidnæse, øresvin, vågehval og alle arter af flagermus).

På baggrund af eksisterende viden om forventet forekomst af bilag IV-arter i området omkring Samsø Havvindmøllepark⁶ vurderer Energistyrelsen det, at der i området kan forekomme flere forskellige arter af flagermus og marsvin. Øresvin og hvidnæser er også begge observeret i området omkring Samsø, men vurderes kun at forekomme sporadisk og uregelmæssigt. Ligeledes vurderes det, at andre hvaler kan optræde sporadisk. Snæbel er ikke tidligere kendt fra området, og forventes heller ikke at forekomme i projektområdet. Vurdering af behovet for at gennemføre passende og forholdsmæssige afbødende foranstaltninger omfatter derfor udelukkende marsvin og arter af flagermus, og beskrives i det følgende.

Afbødningsforanstaltning

3.4.1.1. Marsvin

For havvindmølleparker sker den største negative påvirkning af marsvin i forbindelse med undervandsstøj i anlægsfasen. Idet forlængelse af elproduktionstilladelsen ikke omfatter en anlægsfase med støjende adfærd, er det ikke relevant at indføre afbødende foranstaltninger af hensyn til at reducere undervandsstøj.

I driftsfasen kan vindmøller udsende støj, hvor størstedelen af lydene, der udsendes fra vindmøller, er under 400 Hz. Marsvin hører meget højfrekvente lyde (VHF) mellem 1.000-150.000 Hz⁷. Det er derfor ikke sandsynligt, at marsvin får adfærdsforstyrrelser af turbinestøjen⁸.

Som følge af forlængelse af elproduktionstilladelsen vil regelmæssige serviceeftersyn til parken fortsætte som hidtil. Undervandsstøj fra skibe kan påvirke marsvins fødesøgning i stærkt trafikerede områder, idet de søger mod bunden, når et fartøj passerer over dem. Marsvin ophører med at søge efter føde, indtil fartøjet er passeret, hvorefter de genoptager fødesøgningen. Marsvin søger således kun til bunden og ophører med fødesøgningen, når der passerer et fartøj umiddelbart over dem. Set i lyset af dette, vurderes det, at den fortsatte skibstrafik af serviceskibe til og fra vindmølleparken ikke vil forårsage nedsat fødeoptagelse hos marsvin i området. Dels er sandsynligheden for at et fartøj passerer umiddelbart over et marsvin lille, dels vil fødesøgningen i tilfælde af at et marsvin befinder sig under et fartøj kun ophøre nogle få minutter, mens fartøjet passerer.

På baggrund af ovenstående vurderes det ikke nødvendigt at indføre afbødende foranstaltninger af hensyn til marsvin.

3.4.1.2. Flagermus

⁶ Baagøe, H. & Jensen, T.S. Dansk pattedyrsatlas,

⁷ Möhl & Andersen 1973

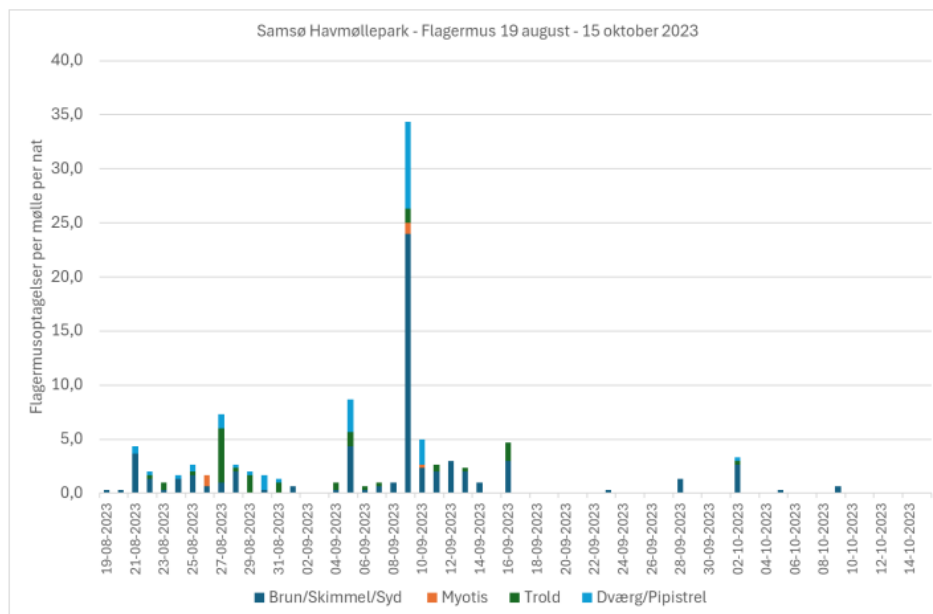
⁸ Tougaard, J., & Michaelsen, M., 2018

Alle danske arter af flagermus er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Havvindmøller kan påvirke trækkende og fouragerende flagermus, idet de potentielt kan kolliderer med roterende møllevinger eller blive udsat for barotraume på grund af ændringer i lufttryk omkring vingerne, når de bevæger sig hurtigt gennem luften, hvilket forårsager drab. Energistyrelsen har ikke kendskab til, at havvindmølleparker har en forstyrrelse effekt på flagermus, hvor møllerne fx udgør en barriere eller at de på anden måde bliver frastødt af møllerne. Det eneste dokumenterede effektive afværgetiltag til at reducere vindmølle-drab af flagermus er at stoppe møllerne eller kantsille vingerne, så de kun roterer meget langsomt (målrettet driftsstop ved cut-in-speed)⁹.

Eksisterende viden

Forekomsten af flagermus omkring Samsø Havvindmøllepark er undersøgt i efteråret 2023 (Figur 1).

Figur 1 Registreringer af flagermus omkring tre møller i Samsø Havmøllepark i efteråret 2023, indsendt til Energistyrelsen i forbindelse med ansøgning om levetidsforlængelse.

I forbindelse med undersøgelserne blev der registreret størst forekomst af de store flagermusarter: Brunflagermus, skimmelflagermus og sydflagermus, som sandsynligvis søger føde i området omkring havvindmølleparken på nætter med stille vejr. De mindre flagermusarter, herunder troldflagermus, dværgflagermus, pipistrelflagermus og arter i slægten Myotis er kun registreret i mindre omfang

⁹ Morten Elmeros, Esben Terp Fjederholt, Julie Dahl Møller, Hans J. Baagøe, Jesper Bladt og Christian Kjær 2024. Opdatering af: Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets Bilag IV. Del 2 – Odder og flagermus. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 185 s. - Videnskabelig rapport nr. 603

omkring mølleparken, hvilket tyder på, at der ikke er trækaktivitet igennem mølleparken. Artsspecifikke flyvemønstre for de arter, der er registreret i området, er angivet i Tabel 1. Der findes ingen andre flagermusundersøgelser i eller nær Samsø Havvindmøllepark.

Tabel 1 Artsspecifikke flyvemønstre for de arter, der er registreret i området^{9,14}.

Art	Beskrivelse
<i>Troldflagermus</i>	- På land ses arten ofte dræbt under vindmøller. På havet flyver troldflagermus formentlig lavt over havet ved træk. - Langdistancetrækkende art.
<i>Dværg- og pipistrelflagermus</i>	- Under jagt og migration over havet flyver dværgflagermusene lavt - Kort-mellemdistancetrækkende art.
<i>Brun-, syd- og skimmelflagermus</i>	Alle arter jager helt eller delvist i det fri og højt. Flyvehøjderne for brun- og sydflagermus er henholdsvis op til 50 m og 5-20 m. Der er ikke angivet en specifik højde for skimmelflagermus. - Brun- og skimmelflagermus er langdistancetrækkende arter. Sydflagermus er kort-mellemdistancetrækkende art.
<i>Arter af myotis slægten, herunder fx vandflagermus</i>	- Transportflugt foregår typisk i lav højde - Kort-mellemdistancetrækkende arter

I forbindelse med flagermusregistreringerne omkring Samsø Havvindmøllepark i 2023 er der ikke gennemført undersøgelser om foråret, hvor der kan forekomme trækkende flagermus eller om sommeren, hvor der kan forekomme fødesøgende flagermus omkring vindmøllerne. Samsø Havvindmøllepark ligger få kilometer (3,8 – 6,5) fra kysten, og der er nærliggende kyststrækning flere steder rundt om projektområdet. Det er derfor Energistyrelsens vurdering, at Samsø havvindmøllepark kan udgøre et egnet fødesøgningsområde i sensommeren, hvor der på særlige dage kan forekomme store mængder af insekter over havet, som tiltrækkes af vindmøllerne. Yderligere ligger projektområdet i et område, hvor det ud fra generel viden om flagermus ikke kan afvises, at der foregår flagermustræk på grund af den korte afstand mellem Samsø og Fyn, Jylland og Sjælland¹⁰¹¹¹². Det er derfor Energistyrelsens vurdering, at de indsamlede flagermusdata ikke er tilstrækkelige til at kunne udelukke, at Samsø Havvindmøllepark til en vis udstrækning udgør et fødesøgningsområde for flagermus, eller at det ligger inden for en trækrute.

¹⁰ DCE, 2024. Opdatering af: Håndbog om dyrearter op habitatdirektivets bilag IV. Del 2 – Odder og flagermus. Rapport nr. 603, 2024.

¹¹ Elmeros M, Møller JD 2024. Flagermus, vindmøller og solceller - Uddybning af udvalgte emner i Håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV, del 2. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 28 s. - Fagligt notat nr. 2025|07

¹² Christensen 2024, *Flagermus ved Krigers Flak Havmøllepark 2022 og 2023*:

https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Vindmoller_hav/flagermus_ved_krigers_flak_havmoellepark_2022_2023_maj2024.pdf

Det er Energistyrelsens vurdering, at der ved meddelelse af tilladelser til havvindmølleprojekter i områder med potentielt betydende forekomster af flagermus, skal foretages en vurdering af påvirkningen ud fra forsigtighedsprincippet, jf. artikel 191, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og EU-Domstolens praksis¹¹. Forsigtighedsprincippet indebærer, at hvis der er videnskabeligt grundlag for rimelig tvivl om skadevirkninger, skal denne tvivl komme de beskyttede arter til gode. Forsigtighedsprincippet anvendes f.eks. i tilfælde, hvor videnskabelige oplysninger er ufuldstændige, foreløbige eller usikre, samt i tilfælde, hvor en foreløbig videnskabelig vurdering viser, at der er risiko for eventuelle skadelige indvirkninger på fx beskyttede arter.

På baggrund af ovenstående og da vidensniveauet om flagermus omkring Samsø Havvindmøllepark er utilstrækkeligt, vurderer Energistyrelsen, at forsigtighedsprincippet skal finde anvendelse, og at det derfor må antages, at flagermus benytter projektområdet, herunder arter af myotis-slægten samt brun-, syd-, skimmel-, dværg-, pipistrel- og troldflagermus, som er registreret i området. Der stilles derfor vilkår om afværgeforanstaltninger, for at sikre overholdelse af reglerne om individbeskyttelse i henhold til habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a og b. Dette kan gennemføres ved målrettet driftsstop (cut-in-speed¹³), der vurderes at være det mest effektive afværgetiltag⁹.

Fastsættelse af afbødningsforanstaltning (cut-in-speed)

Energistyrelsen vurderer, at de indsamlede data ikke kan stå alene i fastsættelsen af et passende og forholdsmæssigt cut-in speed for det konkrete projekt, da der udelukkende findes flagermusdata fra en enkelt efterårssæson. Til fastsættelse af et passende og forholdsmæssigt cut-in-speed har Energistyrelsen derfor inddraget praksis fra vindmølleprojekter på land i Danmark, praksis fra andre lande og viden fra andre studier, som belyser forholdet mellem flagermusaktivitet og vindhastighed over havet^{12,14}.

Til eksempel er der i Danmark på land en praksis for at stille vilkår om cut-in-speed på 5-6 m/s målt i nacellehøjde for vindmøller¹⁵ i områder med betydning for flagermus. En praksis som er stadfæstet i klagenævnsafgørelser, hvoraf den

¹³ Cut-in-speed er den laveste vindhastighed, hvor turbinen begynder at producere energi. Cut-in-speed varierer afhængigt af vindmølletypen, men er normalt omkring 3,0-3,5 m/s. Cut-in-speed kan øges ved hjælp af et indgreb i møllens styrings- og kontrolsystem (SCADA).

¹⁴ WSP, 2023. Flagermus og havvind

¹⁵ Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelser: j.nr. 20/04068 af 27. oktober 2022, jr. nr. 19/00750 og 19/07987 af den 27. april 2022.

seneste er fra oktober 2024^{16,17,18,19}. Derudover har Energistyrelsen stillet vilkår om et cut-in-speed på 6 m/s i nacellehøjde for havvindmølleparkerne Jammerland Bugt Kystnær Havmøllepark²⁰ og Lillebælt Syd Havvindmøllepark^{21, 22}, ligesom der for havvindmølleparker i f.eks. Holland (Coast West) og Sverige (Kattegat Syd) stillet konkrete vilkår om cut-in-speed af hensyn til flagermus på 6 m/s. Tilsvarende er der flagermusundersøgelser fra Kriegers Flak som viser, at langt hovedparten af alle registreringer af flagermus er foretaget ved vindhastigheder i nacellehøjde under 6 m/s¹². Energistyrelsen henviser i den forbindelse til tidligere afgørelser i bl.a. Miljø- og Fødevareklagenævnet som beskriver, at beskyttelsen mod forsætligt drab efter habitatdirektivet, ikke indebærer et krav om, at enhver risiko for tab af individer skal elimineres^{23,24}. Yderligere ønsker Energistyrelsen at bemærke, at der ikke er grund til at antage, at hovedparten eller en væsentlig del af den mindre andel af individer, der potentielt flyver ved vindhastigheder over 6 m/s (nacellehøjde), rent faktisk vil kolliderer med møllerne, eller blive udsat for barotraume²⁵. Dette underbygges af, at hovedparten af flagermus på havet flyver lavt over havoverfladen (op til 10 m)²⁶, hvor de ikke er i risiko for at kolliderer med møllerne, fordi møllerne har en frihøjde over havoverfladen på min. 20 meter.

Energistyrelsen vurderer på den baggrund, at et cut-in-speed på 6 m/s i nacellehøjde for vindmøllerne i Samsø Havvindmøllepark (hhv., 61 og 65 m)²⁷ vil være et passende og forholdsmæssigt vilkår, som er i overensstemmelse med habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a. Energistyrelsen er opmærksom på, at der i DCE's opdaterede håndbog om bilag IV-arter¹⁰ anbefales driftstop af møller i vigtige områder for flagermus, og at dette i visse tilfælde anbefales ved højere vindhastigheder end 6 m/s. Under hensyn til de konkrete forhold for området (herunder bl.a. de arter, der er registreret i området, møllernes placering og

¹⁶ Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. oktober 2024 med sagsnummer 24/04218, 24/04223, 24/04256, 24/04929, 24/05066

¹⁷ Miljø og Fødevareklagenævnets afgørelse af 17. december 2020, Ringkøbing-Skjern: Vedr. 6 møller ved Heimdal – begrænsning. Sag: 18/05688 og 18/06682.

¹⁸ Miljø og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. december 2020, Ikast-Brande – 6 møller v. Midtjyske Motorvej – begrænsning. Sag: 18/04720, 18/06435, 18/04719, 18/04777, 18/04773, 18/04776 og 18/04778

¹⁹ Miljø og Fødevareklagenævnets afgørelse af 7. juli 2021, Svendborg Kommune, Nr. Søby/Skiftekar, 2 vindmøller – begrænset. Sag: 20/12345 og 21/00280.

²⁰ [Etableringstilladelse Jammerland Bugt Kystnær Havmøllepark.pdf](#)

²¹ [Etableringstilladelse for Lillebælt Syd Vindmøllepark.pdf](#)

²² Energiklagenævnet har stadfæstet etableringstilladelse til Jammerland Bugt Kystnær Havmøllepark og Lillebælt Syd Vindmøllepark, jf. nævnets afgørelser af 23. maj 2025 med sagsnummer: 24/12157, 24/12193, 25/00228 og 25/00376.

²³ Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 10. december 2021 med sagsnummer 21/06969, 21/06968.

²⁴ Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 27. oktober 2022 med sagsnummer 20/04068.

²⁵ Pludselige trykændringer kan medføre skader på indre organer hos flagermus

²⁶ Fx Ahlen, I, H. Baagøe & L. Bach (2009): Behavior of Scandinavian bats during migration and foraging at sea. Journal of Mammalogy 90 (6): 1318-1323, Brabant et al. 2019, Activity and behavior of *nathusius* pipistrellus *Pipistrellus nathusii* at low and high altitude in a North Sea offshore wind farm. Acta Chiropterologica 21(2):341-348. Skiba, R. 2011, Bats in southwest Jutland and their threat to offshore wind turbines during autumn migrations across the North Sea. Nyctalus 16 (1-2): 33-44.

²⁷ Vilkåret om cut-in-speed på 6 m/s i nacellehøjde svarer til, at vindmøllerne begynder at dreje hurtigt rundt, ved vindhastigheder på ca. 5,1 m/s målt i 10 m højde, hvor flagermusene overvejende flyver over havet. Beregningen er lavet ved vindprofilberegneren [Windenergie-Daten der Schweiz](#)

møllernes størrelse) samt generel viden om flagermus' færden over havet vurderer Energistyrelsen imidlertid, at et vilkår om cut-in-speed på 6 m/s, jf. vilkår 4.1 er passende og tilstrækkeligt til at sikre overensstemmelse med beskyttelsen efter habitatdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a.

Et krav om et cut-in-speed, højere end møllens naturlige cut-in-speed (typisk 3 m/s), medfører ikke nødvendigvis et fuldstændigt driftstop for en mølle under en vis vindhastighed. Derfor skal et krav om cut-in-speed suppleres med et krav om, at møllen skal have en lavere rotationshastighed, så rotationshastigheden under 5 m/s (i 10 m højde) eller 6 m/s (i 100 m højde), ikke i sig selv udgør en risiko for flagermus. I vilkåret er vingspids-hastigheden fastsat til maksimalt 50 km/t af hensyn til beskyttelse af flagermus. Der findes ingen forskning på området, men i sager vedrørende trafikdrab er der flere steder fastsat en hastighedsgrænse på 50 km/t, da det i de konkrete sager er vurderet, at dette udgør en tilstrækkelig beskyttelse af både fødesøgende og trækkende flagermus. Idet flagermus kun er aktive i de mørke timer, og desuden er følsomme over for temperatur og kraftig regn, er vilkåret også tilpasset i henhold hertil (jf. vilkår i afsnit 1).

3.4.1.3. Fugle

I henhold til fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5, gælder følgende forbud:

- a) forsætligt at dræbe eller indfange dem, uanset hvilken metode der anvendes
- b) forsætligt at ødelægge eller beskadige deres reder og æg samt fjerne deres reder
- c) at indsamle deres æg i naturen og opbevare disse, også selv om de er tomme
- d) forsætligt at forstyrre fuglene navnlig i yngletiden, i det omfang, en sådan forstyrrelse har væsentlig betydning for formålet med dette direktiv
- e) at være i besiddelse af fugle af arter, som det ikke er tilladt at jage og indfange.

Fugle der raster i nærheden af havmølleparken eller trækker igennem området, kan potentielt kolliderer med møllerne. Vurdering af behovet for at gennemføre passende og forholdsmæssige afbødende foranstaltninger for raste- og trækfugle beskrives i det følgende.

Eksisterende forhold

Af de seneste opgørelser over udbredelsen af rastende fugle i Danmark²⁸ fremgår det, at der i området omkring møllerne ved Samsø Vindmøllepark hovedsageligt kan forekomme edderfugl, sortand, fløjlsand og lommer i mindre antal. Yderligere er der ynglefugle på Samsø, herunder havterne og fjordterne.

²⁸ Nielsen, R.D., Holm, T.E., Clausen, P., Sterup, J., Pedersen, C.L., Clausen, K.K., Bregnballe, T., Thomsen, H.M., Balsby, T.J.S., Petersen, I.K., Mikkelsen, P., Dalby, L. & Møllerup, K.A. (2024). Fugle 2018-2023. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi. Videnskabelig rapport nr. 633. <https://novana.au.dk/fugle/2018-2023>.

Fastsættelse af afbødningsforanstaltning

Risikoen for, at lokalt ynglende, eller rastende fugle eller fugle på trækk kolliderer med møllerne i et omfang, der påvirker bestandene, vurderes at være meget lille. Kollisioner er generelt sjældne hændelser²⁹ og artsgrupper som bl.a. ænder og gæs udviser stor evne til at undgå at kollidere med vindmøller^{30,31}. Møllerne står desuden ikke i nærheden af ynglepladser for fugle.

Som følge af det ovenstående har miljøvurderinger af havvindmølleparker i Danmark ikke tidligere ledt til, at der var behov for at indføre afværgende foranstaltninger for at afværge forstyrrelse og drab af fugle, og der er intet grundlag for at mene, at forholdet sig anderledes for Samsø Havvindmøllepark, herunder på baggrund af de arter af fugle, der forekommer i området. På den baggrund vurderes det, at der ikke er behov for at indføre afbødende foranstaltninger for fugle, der forekommer på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I, og at levetidsforlængelsen således er i overensstemmelse med forbuddet mod forsætlig forstyrrelse og drab i henhold til fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 5.

4) Offentliggørelse

Tilladelsen offentliggøres på Energistyrelsens hjemmeside.

5) Klagevejledning

Denne afgørelse kan ifølge bekendtgørelse nr. 774/2024 § 5, stk. 7, påklages af opstiller, Wind Estate A/S, til Energiklagenævnet, Nævnenes Hus, Toldboden 2, 8800, Viborg, <https://naevneneshus.dk/start-din-klage>.

Klagen skal indgives senest 1. juli 2025.

Med lov nr. 468 af 14. maj 2025 om Energiklagenævnet, der træder i kraft den 1. juli 2025, bliver det fra den 1. juli 2025 obligatorisk at anvende Nævnenes Hus' klageportal til indgivelse af klage til Energiklagenævnet, jf. lovens § 15. Indtil denne dato kan klagen enten indgives via klageportalen eller sendes til Energiklagenævnet på mail ekn@naevneneshus.dk. Fra og med den 1. juli 2025 skal klager indgives via klageportalen.

²⁹ Fx Band, W. (2000). Windfarms and birds: Calculating a theoretical collision risk assuming no avoidance. SNH Guidance. Spreadsheet and model available at <http://www.snh.gov.uk/docs/C234672.xls>, Therkildsen, O.R. & Elmeros, M. (Eds.). 2017. Second year post-construction monitoring of bats and birds at Wind Turbine Test Centre Østerild. Aarhus University, DCE – Danish Centre for Environment and Energy, 142 pp. Scientific Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy No. 232. <http://dce2.au.dk/pub/SR232.pdf>

³⁰ Therkildsen, O.R. & Elmeros, M. (Eds.). 2017. Second year post-construction monitoring of bats and birds at Wind Turbine Test Centre Østerild. Aarhus University, DCE – Danish Centre for Environment and Energy, 142 pp. Scientific Report from DCE – Danish Centre for Environment and Energy No. 232. <http://dce2.au.dk/pub/SR232.pdf>

³¹ Rydell J., H. E. (2017). Vindkraftens påvirkning på fåglar och fladdermöss. - Naturvårdsverket rapport 6740

Du tilgår klageportalen via borger.dk eller virk.dk og logger ind med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Energistyrelsen i klageportalen. Du vil modtage en kvittering, når klagen er indgivet.

Klagen sendes i første omgang automatisk til Energistyrelsen. Hvis Energistyrelsen fastholder afgørelsen videresendes klagen til Energiklagenævnet via klageportalen. Du får besked, når klagen er videresendt.

Energiklagenævnet vil som udgangspunkt afvise klager, der indgives uden om klageportalen, medmindre der foreligger særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Energistyrelsen. Vi videresender herefter anmodningen til Energiklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Energistirelsens afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed end Energiklagenævnet. Afgørelsen kan ikke indbringes for domstolene, før den endelige administrative afgørelse foreligger.